

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ РОБЕРТА ЕЛЬВОРТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор С.С. Дубровський

« 17 » 20 20 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
ЕКОНОМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНО ІНСТИТУТУ
ІМЕНІ РОБЕРТА ЕЛЬВОРТІ**

Схвалено Вченою радою
Економіко-технологічного інституту
ім. Роберта Ельворті,
протокол № 8 від « 17 » березня 20 20 р.

Кропивницький

2020

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про академічну доброчесність в Економіко-технологічному інституті імені Роберта Ельворті (далі – *Положення*) розроблено відповідно до Цивільного кодексу України, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про авторське право і суміжні права», методичних рекомендацій МОН України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності (лист № 1/9-650 від 23.10.2018), Рекомендацій для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності, затверджених Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29 жовтня 2019 р., інших нормативних документів та статуту Економіко-технологічного інституту імені Роберта Ельворті.

Це Положення розроблене з метою забезпечення реалізації принципів академічної доброчесності в Економіко-технологічному інституті імені Роберта Ельворті (далі – *Інститут*), що включає запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових, навчально-методичних і навчальних працях науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти всіх освітніх рівнів та форм здобуття освіти; підвищення рівня культури щодо етичного використання результатів досліджень; розвитку навичок коректної роботи з джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійної та індивідуальної роботи при створенні авторського твору та відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Дотримання академічної доброчесності є одним із основних завдань Стратегії розвитку Інституту та є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти в Інституті.

2 ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ ТА ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;

– надання достовірної інформації про методики та результати досліджень, джерела використаної інформації і власну науково-педагогічну

та творчу діяльність;

– контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

– об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами всіх рівнів освіти передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства.

Різновиди академічного плагіату:

– видання виконаної роботи іншого автора за свою без внесення в неї жодних змін та належного оформлення цитування;

– копіювання значної частини чужої роботи без внесення в неї жодних змін та належного оформлення цитування;

– перенесення значної частини чужої роботи в свою шляхом перекладу чужої роботи з іншої мови без належного оформлення цитування;

– внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитувань;

– **компіляція** – процес написання наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел;

– **парафраза** – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту; сутність парафрази полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних зворотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, зокрема розміщеної у мережі Інтернет);

– **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

– **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, окрім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

3 УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Управління процесом дотримання академічної доброчесності на загальноінститутському рівні здійснює ректор Інституту, який координує роботу Комісії з етики та управління конфліктами (далі – *Комісія*).

Управління процесом дотримання академічної доброчесності в освітній діяльності Інституту, інформування здобувачів вищої освіти і співробітників Інституту про неприпустимість порушення академічної доброчесності, а також реалізація заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти здійснюється Центром менеджменту та моніторингу якості освіти.

Управління процесом дотримання академічної доброчесності з покладанням контролюючої функції на факультеті з питань дотримання академічної доброчесності в освітньому процесі та з інших питань, пов'язаних з дотриманням принципів академічної доброчесності (окрім наукової діяльності), здійснює декан факультету.

Окрім того, популяризація принципів академічної доброчесності, інформування здобувачів вищої освіти про неприпустимість порушення принципів академічної доброчесності та реалізація заходів щодо запобігання проявам академічної недоброчесності здійснюється Центром менеджменту та моніторингу якості освіти, студентським самоврядуванням та Вченою радою Інституту.

Інститутська Комісія з етики та управління конфліктами створюється наказом ректора та працює під його головуванням. До її складу мають бути включені: декани факультетів; завідувачі профільних кафедр; представники професорсько-викладацького складу (по одному представнику від кафедри);

голова органу студентського самоврядування.

До складу Комісії не можуть входити особи, які притягувались до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності. У разі встановлення факту порушення академічної доброчесності членом комісії, він виводиться з її складу наказом ректора.

Залежно від специфіки питання, що розглядається, за потреби, письмовим розпорядженням голови Комісії до її складу вводяться додаткові члени з числа співробітників Інституту. Допускається залучення до діяльності Комісії представників наукової громадськості в якості експертів, які не є співробітниками Інституту (але без права голосу).

Комісія обирається терміном на два роки.

Засідання комісії вважається правомірним у разі, якщо у її роботі бере участь не менше двох третин членів. Рішення комісії вважаються прийнятими, якщо вони підтримані більшістю голосів її членів відкритим голосуванням.

Інші процедурні питання роботи комісії визначаються розділами «Порядок виявлення та встановлення факту академічного плагіату» та «Відповідальність за порушення академічної доброчесності».

4 ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ

Перевірці на наявність/відсутність академічного плагіату в обов'язковому порядку підлягають:

- кваліфікаційні роботи здобувачів освіти Інституту на етапі розгляду кафедрою питання щодо надання рекомендації до захисту;
- рукописи монографій, підручників, навчальних посібників, матеріалів конференцій, наукових статей, що виносяться на розгляд Вченої ради Інституту, на етапі їх розгляду науково-методичною радою факультету.

Забороняється рекомендувати до захисту кваліфікаційні роботи, рекомендувати до друку монографії, підручники, навчальні посібники, матеріали конференцій без висновків Комісії. Разом з протоколом аналізу звіту подібності експертом або науковим керівником Комісії передається роздрукований примірник стислого звіту подібності у форматі PDF. Комісія розглядає подані матеріали та надає рекомендації Вченій раді щодо можливості друку рукописів монографій, підручників, навчальних посібників, матеріалів конференцій.

У випадку встановлення факту академічного плагіату в кваліфікаційній роботі здобувачу за рішеннями відповідних комісій призначається певний вид академічної відповідальності (розділ 5).

Вибірковій перевірці на наявність/відсутність академічного плагіату в підлягають: курсові, реферати, контрольні, творчі та інші роботи студентів (на вимогу викладача, декана або ректора Інституту).

5 ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Відповідальність за дотримання академічної доброчесності під час здійснення освітньо-наукової діяльності покладається на здобувачів вищої освіти та співробітників Інституту. Виявлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час здійснення освітньо-наукової діяльності здійснюється передусім викладачами (у межах навчальних дисциплін, які вони викладають) та керівниками кваліфікаційних робіт; факти порушення академічної доброчесності співробітниками виявляються передусім керівництвом структурних підрозділів Інституту.

Рішення щодо академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності може прийматись вказаними вище особами та/або Комісією з етики та управління конфліктами Інституту.

Викладач може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти, які порушили академічну доброчесність:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, залікутощо;
- повторне проходження оцінювання контрольних робіт, іспитів, заліків тощо;
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо).

Керівник кваліфікаційної роботи може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти, які порушили академічну доброчесність:

- зниження результатів оцінювання кваліфікаційної роботи;
- доопрацювання окремого розділу (розділів) кваліфікаційної роботи.

Інститутська Комісія з етики та управління конфліктами (крім призначення зазначених вище видів академічної відповідальності) може призначати такі види академічної відповідальності:

для здобувачів вищої освіти:

- повідомлення суб'єкту, який здійснює фінансування навчання (проведення наукового дослідження), установі, що видала грант на навчання (дослідження), потенційним роботодавцям, батькам здобувача вищої освіти провчинене порушення;
- позбавлення права брати участь у конкурсах на отримання грантів на навчання;
- обмеження участі порушника в наукових дослідженнях, виключення з окремих наукових проектів;
- виключення з навчального закладу.

для співробітників інституту:

- виключення зі складу Вченої ради, дорадчих і робочих органів Інституту або обмеження права на участь у роботі таких органів на певний термін;
- письмове попередження;
- позбавлення почесних звань, нагород, стипендій тощо, присуджених

Інститутом;

- відмова в рекомендації щодо присвоєння вченого звання.

За кожне порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти і співробітники Інституту можуть бути притягнуті до академічної відповідальності залежно від рішення Комісії.

Комісія може також розглядати питання щодо вчинення дій, що містять ознаки порушення академічної доброчесності, з наданням рекомендацій щодо притягнення до інших видів відповідальності, передбачених чинним законодавством України.

Застосування конкретного виду академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності здійснюється з урахуванням:

- визнання порушником провини в порушенні академічної доброчесності, усвідомлення ним неприпустимості подальших порушень;
- факту співпраці з комісією або відмови від співпраці під час розгляду справи про порушення;
- факту першого порушення або систематичності вчинення порушень, їх сукупності;
- ступеня впливу порушення на репутацію Інституту, факультету, кафедри тощо;
- ступеня впливу порушення на якість та подальші результати навчання (для здобувачів вищої освіти) та здійснення освітньої і наукової діяльності (для педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників);
- інших обставин вчинення порушення.

Процедура розгляду факту порушення академічної доброчесності інститутською Комісією з етики та управління конфліктами складається з таких етапів:

- інформування особи про підозру в скоєнні порушення академічної доброчесності;
- проведення службового розслідування;
- підготовка протоколу про результати службового розслідування з висновками та визначенням виду академічної відповідальності.

Розгляд факту порушення академічної доброчесності проводиться конфіденційно з інформуванням про хід розгляду справи лише членів комісій, посадових осіб та особи, що підозрюється в скоєнні порушення академічної доброчесності. При цьому особа, що підозрюється в скоєнні порушення академічної доброчесності, має право:

- ознайомитись із матеріалами, що розглядаються комісією, протоколом про результати службового розслідування та іншою інформацією, яка відноситься до розгляду факту порушення;
- за власною ініціативою чи запитом комісії надавати письмові пояснення по суті справи, відмовитись від пояснень у разі запиту на їх надання від комісії; бути присутньою на засіданні комісії на етапі розгляду питання про притягнення її до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до

органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

Комісія з етики та управління конфліктами розглядає порушення і виносить своє рішення на підставі обґрунтованої інформації по суті порушення й результатів службового розслідування.

У разі незгоди з рішенням особи, яка призначає конкретний вид академічної відповідальності, або відповідної комісії щодо притягнення до академічної відповідальності, особа, що звинувачена у порушенні, має право на апеляцію. Апеляція подається особисто порушником на ім'я ректора у десятиденний термін після оголошення рішення комісії. У разі надходження апеляції, ініціатором якої є здобувач вищої освіти, що навчається в Інституті, або співробітник Інституту, розгляд апеляції здійснюється апеляційною комісією, створеною за наказом (дорученням) ректора.

У разі надходження апеляції за заявами сторонніх осіб (а також на виконання доручень Міністерства освіти і науки України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, відповідних державних установ) розгляд апеляції здійснюється за наказом ректора Комісією з етики та управління конфліктами.

Апеляція розглядається відповідною комісією в тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) ректора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки комісії оформлюються відповідним протоколом та подаються на розгляд ректору, який приймає остаточне рішення щодо результатів розгляду порушення (призначення виду академічної відповідальності, рекомендація щодо розгляду питання про призначення виду академічної відповідальності Вченою радою тощо).

Висновки апеляційної комісії стосовно академічного плагіату зберігаються Вченою радою Інституту впродовж 5 років.

6 ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВАМ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Науково-педагогічні працівники Інституту, співробітники, що здійснюють науково-методичну діяльність, здобувачі вищої освіти всіх рівнів та форм здобуття освіти, беруть на себе відповідальність щодо коректної роботи із джерелами інформації; за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; за порушення загальноприйнятих правил цитування шляхом прийняття правил цитування та наукової етики, представлених у цьому Положенні.

Профілактика плагіату в освітньому процесі здійснюються шляхом:

– формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів з уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані в письмових роботах матеріали;

– запровадження спеціальних занять з основ академічного письма та дослідницької роботи з вивчення вимог до написання письмових робіт та акценту на принципах самостійності роботи над письмовими завданнями

різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань;

- оприлюднення цього Положення та інших документів щодо запобігання та виявлення плагіату на офіційному веб-сайті Інституту;

- організація постійного консультування співробітників Вченою радою Інституту.

Науковим керівникам і консультантам в обов'язковому порядку необхідно ознайомити із цим Положенням молодих науковців, а також на всіх етапах виконання наукових робіт контролювати та попереджувати факти академічного плагіату.

Завідувачам кафедр в обов'язковому порядку необхідно ознайомити з цим Положенням науково-педагогічний персонал та співробітників, що займаються науково-методичною діяльністю.

Профілактика плагіату в наукових публікаціях полягає в інформуванні молодих науковців про правила наукової етики та підвищення відповідальності наукових керівників за дотримання норм належного цитування аспірантами та здобувачами, а також у проведенні самостійної перевірки авторами своїх робіт, які вони подають до опублікування, на оригінальність із використанням відповідних програмно-технічних заходів.

Перед поданням кваліфікаційної роботи на кафедру здобувач вищої освіти повинен написати заяву встановленого зразка, в якій повинно бути зафіксовано факт ознайомлення з даним Положенням та зазначено, що при написанні кваліфікаційної роботи здобувач освіти дотримувався академічної доброчесності.

Перед поданням рукопису монографії, підручника, навчального посібника до розгляду на кафедрі автор повинен написати заяву встановленого зразка на ім'я завідувача кафедри, в якій повинно бути зафіксовано факт ознайомлення з даним Положенням та зазначено, що при написанні відповідної роботи автор дотримувався академічної доброчесності.

З питань консультування та перевірки на наявність академічного плагіату, об'єктивності оцінювання, обману та фальсифікації співробітниками та підрозділи Інституту можуть звертатися до Центру менеджменту і моніторингу якості освіти.

З питань проявів корупції та хабарництва здобувачі освіти, співробітники та підрозділи Інституту можуть звертатися до Уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції. Порядок прийняття заяв і повідомлень про корупційні правопорушення регулюються відповідною Інструкцією. Порядок призначення Уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції визначається відповідним Положенням. З метою запобігання проявам корупції та хабарництва в Інституті діє Антикорупційна програма. Оновлення та зміни до Антикорупційної програми вносяться у випадку оновлення антикорупційного законодавства, з метою уточнення та вдосконалення окремих положень Антикорупційної програми.

7 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення набуває чинності з моменту введення його в дію наказом ректора на основі рішення Вченої ради Інституту.

Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням Вченої ради Інституту та вводяться в дію наказом ректора Інституту.